בית משפט השלום בחיפה

ת"א 4237-07-21 עקיבא נ' כדר ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני כב' השופטת הבכירה כאמלה ג'דעון

תובע	**שלום עקיבא, ת.ז. xxxxxxxxx** **ע"י ב"כ עו"ד א. אוזן**
	נגד
נתבע	**1. אברהם כדר, ת.ז. xxxxxxxxx** **2. דניאל כדר, ת.ז. xxxxxxxxx** **3. שלום יחייב, ת.ז. xxxxxxxxx** **ע"י ב"כ עוה"ד ט. שחר בלוך**

חקיקה שאוזכרה:

חוק עוולות מסחריות, תשנ"ט-1999: סע' 1, 13

חוק זכות יוצרים, תשס"ח-2007: סע' 56

חוק עשיית עושר ולא במשפט, תשל"ט-1979: סע' 1(א)

חוק זכות יוצרים, 1911

מיני-רציו:

* ביהמ"ש דחה תביעה שעילתה עוולת גניבת עין, הפרת זכויות יוצרים ועשיית עושר ולא במשפט.

* עוולות מסחריות – גניבת עין – מוניטין

* זכויות יוצרים – זכות יוצרים – היעדרה

* עשיית עושר ולא במשפט – עילת תביעה – היעדרה

.

תביעה שעילתה עוולת גניבת עין, הפרת זכויות יוצרים ועשיית עושר ולא במשפט.

.

בית המשפט דחה את התביעה, ופסק כלהלן:

על מנת להיכנס בגדרה של עוולת גניבת עין, על התובע להוכיח תחילה את יסוד המוניטין שהוא רכש ביחס לאותו מוצר או שירות שעליו הוא מבקש להגן, ואם לא יצליח בכך, אין ביכולתו להיכנס בדלת אמותיה של עוולת גניבת עין. התובע לא הצליח להוכיח קיום מוניטין לעסק בתקופה הרלוונטית לתביעה, ולפיכך דין תביעתו המתבססת על עוולת גניבת עין להידחות.

התובע טען כי הנתבעים הפרו את זכויות היוצרים שלו כאשר השתמשו בשם עסקו, בלוגו שלו, בתפיסתו הייחודית של בית העסק, בצורת ההגשה, במתכונים ובמנות עצמן, ובאותם הכלים שבהם הוא משתמש. אולם, לא זו בלבד שהטענות האמורות לא נתמכו בתשתית ראייתית, אלא שהתובע לא הוכיח כי "התפיסה הייחודית של בית העסק", המנות או המתכונים וצורת ההגשה, מהווים יצירה מוגנת על פי חוק זכויות יוצרים. על כן, דין הסעדים בתביעה המתבססים על הפרת זכויות יוצרים להידחות.

התובע טען כי הנתבעים התעשרו על חשבונו שלא כדין, מקום שבו הם הקימו את עסקם על בסיס הידע והניסיון והיכולות שלו, ולחילופין טען כי הינו זכאי לשכר ראוי עבור ההכשרה והייעוץ שסיפק לנתבעים, באופן שאפשר להם לפתוח את עסקם. אין לקבל גם טענה זו. התובע לא הוכיח כי הנתבעים עשו שימוש ב"הכשרה והידע" שרכשו במשך ניהול המשא ומתן בהפעלת עסקם, ולא הוכיח כי השתמשו במתכונים, במנות או בצורת ההגשה, שאליהם נחשפו במהלך תקופת ההתלמדות שלהם אצל התובע.

פסק דין

1. בפניי תביעה שעילתה עוולת גניבת עין, הפרת זכויות יוצרים ועשיית עושר ולא במשפט.

2. התובע מר שלום עקיבא (להלן **"התובע"**), מפעיל, החל משנת 2016, עסק למכירת קובה בטירת הכרמל, תחת המותג **"קובה גוטה"** (להלן **"העסק"**).

   על פי הנטען, העסק מציע מטעמים ביתיים תוך התמחות בקובה, קציצות וממולאים, בהשראת הבישולים הביתיים בבית הוריו וסבתו של התובע.

3. על פי האמור בתצהיר עדות ראשית של התובע, הוא הגה את השם "קובה גוטה" כביטוי לחזון להפגיש בין מזרח למערב, והשקיע מאמצים, מחשבה ותכנון, הן בשם העסק, והן באלמנטים ייחודיים, כמו יצירת מתכונים ובחירת ספקים ועוד. עוד נטען כי העסק צבר מוניטין רב במשך השנים, וכי הוא שירת ומשרת לקוחות, הן מהסביבה הקרובה לטירת הכרמל, והן מהסביבה הרחוקה (עפולה, יוקנעם, קיסריה, זיכרון יעקב, פרדס חנה והסביבה), באמצעות משלוחים.

בחודש ספטמבר 2019 פתח התובע סניף נוסף לעסק באזור הרצליה פיתוח, שנמכר לזכיין בחודש מרץ 2020.

4. **בתחילת שנת 2018,** פנו נתבעים 1 ו-2, ה"ה אברהם ודניאל כדר, אל התובע, וביקשו להפוך יחד עם נתבע 3 מר שלום יחייב, לזכיינים של העסק. על פי האמור בתצהיר עדות ראשית של התובע, הם הציגו את עצמם כבעלי ידע וניסיון בתחום המסעדנות, וכמי שמפעילים פיצרייה בזכיינות מרשת "אמריקן פיצה".

5. **במהלך חודש אפריל 2018**, לאחר מספר שיחות, הוסכם על פתיחת עסק למכירת קובה, בזכיינות על ידי הנתבעים, בעיר יוקנעם. שם העסק אמור היה להיות "קובה גוטה" על שם עסקו של התובע בטירת הכרמל. הסיכום בעל פה כלל את מרבית עקרונות הזכיינות הנדרשים, והתובע פנה לעורך דין על מנת לעגן את העקרונות המוסכמים במסגרת הסכם זכיינות, מתוך הנחה שבמשא ומתן קצר, ייסגרו יתר הפערים שנותרו בין הצדדים.

6. על פי האמור בתצהיר, למרות שטרם נחתם הסכם זכיינות, פעל התובע מתוך אמון ובהסתמך על כך שהסכם ייחתם עם הנתבעים, והכין עבור הנתבעים רשימת ציוד לעסק, והפגיש אותם עם ספקי ציוד וגורמים שונים, זאת, תוך שהוא מבקש מהספקים השונים, להעניק לנתבעים, לנוכח היותם זכייני העסק, את אותם תנאים מסחריים להם זכה עסקו.

7. על פי האמור בתצהיר, התובע היה שותף בבחירת המקום שבו יוקם עסקם של הנתבעים, וכן במשא ומתן עם הנהלת קניון "G" ביוקנעם (להלן **"הקניון"**), שבו הוחלט לפתוח את בית העסק של הנתבעים. בנוסף, סייע התובע לנתבעים בפתיחת חשבון בנק על ידי העמדת המוניטין, שמו הטוב והאיתנות הפיננסית של העסק בכל הנוגע לקבלת אשראי בנקאי. **ביום 14.5.2018** נפתח חשבון בנק לעסק של הנתבעים.

8. בנוסף, על פי האמור בתצהיר, התובע העביר לנתבעים הליך חפיפה והתלמדות ללא תשלום, בהסתמך על כך שיש ביניהם התקשרות תקפה. במשך חודש ימים, הוא לימד אותם את המתכונים, את אופן הכנת המנות ואופן הגשתן, שיווק העסק, צורת העבודה מול הספקים השונים, ואת כל הדרוש לצורך הקמה וניהול עסק כזכיינים, תוך הקדשת זמן ומרץ כבירים להצלחת העסק.

9. אין מחלוקת כי לצורך אספקת מוצרי הקובה ומוצרי המזון האחרים (להלן **"מוצרי קובה"**), המיוצרים על ידי התובע לידי הנתבעים, היה מחויב התובע בהחזקת רישיון לייצור מזון, בהתאם להוראות חוק ההגנה על בריאות הציבור (מזון), תשע"ו-2015 (להלן "**רישיון ייצור מזון**").

על פי האמור בתצהיר עדות ראשית של התובע, בעת ההתקשרות עם הנתבעים, הוא היה בתהליך לקבלת רישיון לייצור מזון. על כן במסגרת ההסכמות בין הצדדים, התחייבו הנתבעים בין היתר, לרכוש מוצרי קובה, כשהוא מתחייב לספק להם את המוצרים הנ"ל, בין אם באמצעות ייצור עצמי שלו, ובין אם באמצעות צד שלישי שיכין את מוצרי הקובה על פי מתכון "קובה גוטה", בהיעדר רישיון לייצור מזון כאמור.

10. לטענת התובע, אחרי שנתן את כל שהיה לו לתת לפתיחת הסניף, **ביום 24.6.2018** החליטו הנתבעים לבטל את ההתקשרות עמו, והודיעו לו כי הם אינם מעוניינים לשמש כזכיינים.

11. על פי האמור בתצהיר, על אף הוצאותיו הרבות והסתמכותו על ההתקשרות עם הנתבעים, החליט התובע שלא להשקיע אנרגיה בסכסוך בינו לבינם. בלית ברירה, הוא קיבל את ההודעה על הביטול, ואף איחל לנתבעים בהצלחה בדרכם, שכן הניח כי פניהם לעסק משלהם.

12. על פי האמור בתצהיר, **במהלך שנת 2020,** כשנתיים לאחר ניתוק ההתקשרות בינו לבין הנתבעים, נודע לתובע, כי אחד הספקים קיבל לידיו צ'ק מעסק הנתבעים ביוקנעם, שעליו הופיע השם "קובה גוטה". מבדיקה התגלה לו לתדהמתו, כי כבר למן תחילת פעילותם, העתיקו הנתבעים את כל מאפייני העסק שלו, ופעלו כאילו הם זכיינים של העסק שבבעלותו. כך לטענתו, חתמו הנתבעים על הסכם שכירות מול הקניון תחת השם "קובה גוטה", תלו תעודת כשרות בעסק שלהם עם השם "קובה גוטה", הנפיקו חשבוניות מס לספקים תחת השם "קובה גוטה יוקנעם", והזדהו בפני לקוחותיהם כעובדי "קובה גוטה". עוד התברר לתובע כי הנהלת הקניון פרסמה פוסטים שכללו פרסומות שבהן הופיע שם העסק, הלוגו וסימן המסחר "קובה גוטה".

13. לנוכח כל גילויים אלו, ביום 20.11.2020, פנה התובע לנתבעים ולהנהלת הקניון במכתבי התראה. ביום 24.11.2020 התקבל מכתב תגובה מהקניון, שלפיו, בין היתר, הוסר המחדל כפי שהתבקש על ידי התובע. ביום 1.12.2020 התקבל מכתב תגובה מאת הנתבעים, בו נטען, בין היתר, כי התובע הוא זה שניסוג מהעסקה שנרקמה בין הצדדים עקב היעדר רישיון לייצור מזון בידו. עוד נטען כי הנתבעים אינם עושים שימוש כלשהו בשם העסק, וכי ככל שהיה שימוש כאמור, מדובר בשימוש שנעשה "בתום לב", עקב טעות נגררת ממועד הקמת עסקם, וללא כל כוונת הטעיה.

14. על פי האמור בתצהיר, על אף טענת הנתבעים בדבר הסרת המחדל, בחודש יולי 2021, הזמינה אחת הלקוחות הנאמנות של העסק, מוצרים שונים מבית העסק של הנתבעים, ונדהמה לגלות כי בהוראות חיוב האשראי הופיע השם "קובה גוטה יוקנעם".

15. לאור ההשתלשלות האמורה, הגיש התובע את התביעה דנן, שבגדרה טען כי הנתבעים עוולו כלפיו בעוולות גניבת עין והפרת זכויות יוצרים, והתעשרו על חשבונו שלא כדין. על כן הוא עתר לחייבם בתשלום פיצוי בסכום של 300,000 ₪, המורכב מסך של 180,000 ₪ כפיצוי ללא הוכחת נזק מכח סעיף 13 לחוק עוולות מסחריות, התשנ"ט-1999 (להלן **"חוק עוולות מסחריות"**) וסעיף 56 לחוק זכויות יוצרים, התשס"ח-2007 (להלן **"חוק זכויות יוצרים"**), וסך של 120,000 ₪ מכח חוק עשיית עושר ולא במשפט, תשל"ט- 1979 (להלן **"חוק עשיית עושר ולא במשפט"**), ולחילופין, כשכר ראוי עבור פועלו להכשרת הנתבעים והייעוץ שסיפק להם, באופן שאפשר להם לפתוח את עסקם על פי הנטען.

בנוסף עתר התובע למתן צו מניעה קבוע האוסר על הנתבעים לעשות שימוש בשם ובמותג של העסק "קובה גוטה".

16. כאן המקום לציין כי חרף העובדה שבסעיף 16 לכתב התביעה עתר התובע לחייב את הנתבעים בתשלום פיצוי בסך של 120,000 ₪ בגין הצגת מצגי שווא וניהול משא ומתן בחוסר תום לב, הרי שבמהלך ניהול המשפט, הוא זנח טענה זו (ראה דברי בא כוחו בעמ' 12 ש' 34-39 לפרוטוקול), ובסעיף 39 לסיכומיו כתב את הדברים הבאים:

"לסיכום פרק זה יודגש כי התובע בתביעתו לא עתר לסעדים כספיים עקב הפרת משא ומתן בחוסר תום לב ו/או לקיום חוזה ו/או לפיצויים עקב הפרת חוזה, כך שממילא, סיבת הפסקת ההתקשרות בין הצדדים היא בשולי הדברים ולא בעיקרם. עיקר הדברים וכפי שהוכח הוא בהפרות שעשו הנתבעים בהתאם לחוק עוולות מסחריות, התשנ"ט-1999, וחוק זכויות יוצרים, תשס"ח-2007"

17. הנתבעים הכחישו את טענות התובע ואת ביצוע העוולות שיוחסו להם על ידו. לגרסתם, התובע התחייב לספק להם מוצרי קובה המיוצרים על ידו, למרות שלא היה בידו רישיון לייצור מזון, עובדה שהוסתרה מהם בזמן ניהול המשא ומתן. כשהבין התובע כי אין ביכולתו לספק להם את המוצרים האמורים עקב היעדר רישיון כאמור, הוא הציע להם לספק את המוצרים הנ"ל באמצעות צד ג', אולם הם דחו את ההצעה בשל עלויות מוגדלות בניגוד למוסכם, ובכך נפרדה דרכם של שני הצדדים בשלום.

18. הנתבעים הוסיפו וטענו, כי פתיחת חשבון הבנק על שם "קובה גוטה", החתימה על הסכם שכירות עם הקניון תחת השם "קובה גוטה", והנפקת תעודת כשרות על שם "קובה גוטה", נעשו כשהצדדים היו בעיצומו של הליך המשא ומתן, וכשפניהם היו להשלמת העסקה ופתיחת עסקם החדש, וככל שנעשה שימוש בשם העסק לאחר סיום היחסים בין הצדדים, הדבר נבע מטעות נגררת בתום לב. הם המשיכו וטענו כי נסיגת התובע מהעסקה כמצוין לעיל, העמידה אותם בפני ברירה, או לבטל את הקמת העסק ולספוג את ההוצאות שנגרמו להם עד כה (זאת לאחר שרכשו ציוד ושכרו מקום בקניון ושילמו דמי פינוי לשוכר הקודם), או לקיים עסק לממכר קובה ומאכלים ביתיים כפי שהתחייבו בפני הקניון. הם בחרו באופציה השנייה והתובע ידע על כך ידיעה מלאה, ואף איחל להם בהצלחה.

לטענתם, הם לא כינו את העסק שנפתח בשם "קובה גוטה" אלא בשם "הקובה", ושכרו את שירותיו של טבח מקצועי, מר מסעוד זוהר, שבאותה העת עבד בעסק אחר לממכר קובה ומאכלים ביתיים. עסקם נפתח לקראת **סוף שנת 2018 תחת**

השם "הקובה" כאמור, וממועד זה העסק מוכר קובה ומאכלים ביתיים, כאשר התפריט, המתכונים לאוכל, כלי ההגשה וכלי מטבח, כולם היו בבחירת הטבח ללא קשר לעסקו של התובע.

19. הנתבעים הכחישו כי עסקו של התובע צבר מוניטין, לא כל שכן בקרב הציבור ביקנעם, וטענו כי עסקו של התובע אינו מספק משלוחים לאזור יקנעם והסביבה, ולשיטתם, ספק אם לתושבי יקנעם הייתה ידיעה על קיומו של עסקו של התובע. עוד טענו כי במועד ניהול המשא ומתן עם התובע, לתובע לא היה סניף נוסף לעסק, וכי הסניף שהוקם בזכיינות בהרצליה נפתח לאחר סיום ההתקשרות בין הצדדים. עוד טענו כי הם מעולם לא ניסו להטעות כל גורם באשר לזהות העסק, והוסיפו כי המאכל "קובה" הוא נחלת הכלל, ואינו שונה ממאכלים עממיים אחרים, והתובע לא הוכיח ייחודיות מבחינת ההכנה או ההגשה או הנראות המקנה לו הגנה על פי חוק זכויות יוצרים או על פי דין אחר.

העסק של הנתבעים נסגר במהלך שנת 2022 מחמת חוסר כדאיות, על פי האמור בתצהיר עדות ראשית של נתבע מס' 1.

20. הליך גישור שבו השתתפו הצדדים לא צלח. על כן, הגישו הצדדים את תצהיריהם, ולאחר מכן נשמעו העדויות. מטעם התובע העיד התובע בעצמו, ומטעם הנתבעים העידו נתבע 1 מר אברהם כדר (להלן **"מר כדר"**), הטבח מר מסעוד זוהר, ונתבעת 2 גב' דניאל איפרגן כדר, אשתו של נתבע 1.

21. זה המקום לציין כי ברשימת העדים שהוגשה על ידי התובע בראשית ההליך, צוינו שמותיהם של שלושה עדים נוספים שהתובע התכוון להעידם, שהם:

א. מר עידן מאי – סוכן שטח, שעדותו הייתה צפויה לעסוק בדמיון בין עסקו של התובע לעסקם של הנתבעים.

ב. מר אלמוג אלחדד – טבח, שהיה עתיד להעיד על מרכיבים זהים בין עסקו של התובע לבין עסקם של הנתבעים.

ג. גב' משי פורטל – שהייתה צפויה להעיד בעניין טענת ההתחזות המיוחסת לנתבעים, ועל טענת הדמיון והזהות בין עסקם של הנתבעים לעסקו של התובע.

ברם, למרות חשיבות עדותם של העדים האמורים למחלוקות הטעונות הכרעה בהליך דנן, התובע בחר שלא להעידם, מבלי לתת הסבר מניח את הדעת להימנעות זו.

22. **<u>המסגרת הנורמטיבית</u>**

סעיף 1 לחוק עוולות מסחריות שכותרתו "גניבת עין" קובע כדלקמן:

> **"(א) לא יגרום עוסק לכך שנכס שהוא מוכר או שירות שהוא נותן, ייחשבו בטעות כנכס או כשירות של עוסק אחר או כנכס או כשירות שיש להם קשר לעוסק אחר.**
>
> **(ב) שימוש של עוסק בשמו בתום לב, לשם מכירת נכס או מתן שירות, לא ייחשב כשלעצמו גניבת עין"**

תכליתה של עוולת גניבת עין היא להגן על עוסק מפני פגיעה בזכות הקניינית במוניטין שרכש לעסקו, והיא חותרת לאזן בין שני אינטרסים מנוגדים; הצורך להגן על האינטרס הקנייני של בעל המוניטין כאמור "מפני מי שמבקש "להתעטף" במוניטין זה על חשבונו", ומנגד, הגנה על חופש העיסוק ועידוד תחרות חופשית לטובת קהל הצרכנים (ע"א 9070/10 **טלי דדון-יפרח נ' א.ת סנאפ בע"מ ואח'**, [נבו] (12.3.2012).

23. עוולה זו מתגבשת בהתקיים שני יסודות מצטברים: **א.** קיום מוניטין. **ב.** חשש להטעיית הציבור כי נכס או שירות שמציע העוסק הוא למעשה נכס או שירות של עוסק אחר או קשור לעוסק אחר (ע"א 1898/12 **מרכז המתנות 2006 בע"מ נ' קארשי אינטרנשיונל בע"מ [נבו]** (9.9.2014), ע"א 5792/99 **תקשורת וחינוך דתי-יהודי משפחה (1997) בע"מ-עיתון "משפחה" ואח' נ' אס.בי.סי פרסום, שיווק וקידום מכירות בע"מ-עיתון "משפחה טובה" ואח'**, [נבו] (23.5.2001) (להלן **"עניין "עיתון משפחה"**).

24. על פי ההלכה הפסוקה, הוכחת קיומו של מוניטין המזוהה עם המוצר או השירות הספציפי, היא תנאי **ראשוני** שבלעדיו לא מתגבשת עוולת גניבת עין על פי סעיף 1 לחוק עוולות מסחריות, שכן בהיעדר מוניטין, אין הצדקה בהענקת הגנה על פי החוק (ע"א 8568/05 **הניה שמעוני נ' "מובי" בירנבאום בע"מ [נבו]** (25.6.2007). משמע, שעל מנת להיכנס בגדרה של עוולת גניבת עין, על התובע להוכיח תחילה את יסוד המוניטין שהוא רכש ביחס לאותו מוצר או שירות שעליו הוא מבקש להגן, ואם לא יצליח בכך, אין ביכולתו להיכנס בדלת אמותיה של עוולת גניבת עין.

25. מלאכת הוכחת מוניטין אינה מלאכה פשוטה כפי שנקבע בפסיקה, ויש לבחון כל מקרה לפי נסיבותיו הקונקרטיות, מבלי לקבוע מתחם סגור של דרכי הוכחה למוניטין (ע"א 634/89 **אסי ריין נ' fuji electronics mfg co [נבו]** (25.8.1991).

להוכחת יסוד המוניטין, על התובע להוכיח כי המוצר או השירות שהוא מציע, רכש לו הכרה והוקרה בקרב הציבור, וכי הציבור מזהה את המוצר או השירות עם עסקו של התובע (ע"א 18/86 **מפעלי זכוכית ישראליים פניציה נ' Les verreieis de saint gobain [נבו]** (23.4.1991), ובלשונו של המלומד א' ח' זליגסון בספרו דיני סימני מסחר ודינים הקרובים להם [37], בעמ' 118, כפי שצוטטו בעניין "עיתון משפחה":

> **"במשפט בגין גניבת עין צריך התובע להוכיח כי השם, הסימן או התאור רכשו להם הוקרה והכרה (Reputation) בקהל, ושהקהל התרגל לראות בסימן, בתאור או בשם את ציון עסקו או את ציון סחורותיו של התובע. לא יוכל התובע להוכיח זאת – תידחה תביעתו מבלי שבית המשפט יכנס כלל לניתוח השאלה, אם מעשי הנתבע מהווים גניבת עין"**

26. עוד נפסק כי ככל שמדובר במצרך עממי המשמש את הציבור הרחב, נטל ההוכחה אינו קל, ונדרש שימוש נרחב כדי לגבש מוניטין (ע"א 5066/10 **שלמה א. אנג'ל בע"מ נ' י. את א. ברמן בע"מ ואח' [נבו]** (30.5.2013), וכי עצם

החיקוי כשלעצמו, אין בו כדי להביא על אתר למסקנה כי יש בכך משום פגיעה במוניטין.

הקניית זיכיון אינה מלמדת כשלעצמה על קיומו של מוניטין, שכן מוניטין הוא נכס נפרד הדורש הוכחה עובדתית, אם כי הקניית זיכיון עלולה להוות ראיה נסיבתית לקיומו של מוניטין.

27. **<u>דיון</u>**

אקדים ואומר כי לאחר שעיינתי בחומר הראיות, ובחנתי אותו על רקע המסגרת הנורמטיבית הרלוונטית לענייננו כמפורט לעיל, הגעתי למסקנה כי התובע לא הצליח להוכיח את יסוד המוניטין הדרוש להתגבשותה של עוולת גניבת עין כמפורט לעיל. להלן נימוקיי:

א. הוכח כי העסק "קובה גוטה" בטירת הכרמל נפתח בשלהי שנת 2016, כאשר שנת 2017 הייתה שנת ההקמה שלו (ראה נספח 8 לתצהיר התובע). כידוע, המשא ומתן בין התובע לנתבעים התנהל בשנת 2018, וספק אם בתקופה קצרה זו, העסק צבר מוניטין באופן שהציבור זיהה אותו עם "סחורותיו" של התובע.

ב. בטיוטת הסכם הזכיינות שהוכנה על ידי התובע והועברה לנתבעים, אין כל אזכור לעניין המוניטין או לעניין הערכת שוויו (נספח 3 לתצהיר התובע).

ג. התובע לא הגיש ראיות המלמדות על היקף המכירות שהיו לו, ועל הגידול שחל בהן בשנים הרלוונטיות. כמו כן הוא לא הגיש סקר צרכנים שיכול היה להצביע על פוטנציאל המוניטין הגלום בעסק בשנים אלו, ו/או חוות דעת של רואה חשבון או כלכלן שיכול היה להעריך את קיומו ואת שוויו של המוניטין, בהתבסס על הנתונים העסקיים של העסק, ובין היתר, שיעור הלקוחות הקבועים ו/או החוזרים, רווחי העסק בהשוואה לעסקים דומים, ואם הרווחים האמורים עולים על הרווחים המקובלים בשוק, ועוד.

ד. כאמור, התובע לא הגיש ראיות מהן ניתן ללמוד כי בתקופה הקצרה שצוינה לעיל, צבר העסק מוניטין רחב בקרב הציבור בכלל, והציבור ביקנעם בפרט. אמנם הוא הגיש **"העתק מדגמי מתעודות המשלוח של "קובה גוטה"** (נספח 2 לתצהירו)

המלמדים, לכאורה, על ביצוע משלוחים לאזורים שונים ביקנעם, אולם המדובר בהעתקים מדגמיים!! שלא נתמכו בחוות דעת של רואה חשבון, ולא ברור כיצד הופקו ועל ידי מי הופקו, ואין בהם די כדי ללמד על קיום מוניטין.

ה. מלבד מספר פרסומים שחלקם הם פרסומי תדמית שצורפו כנספח 1 לתצהירו, התובע לא הוכיח כי השקיע השקעות משמעותיות בפרסום העסק ושיווקו בקרב הציבור, בתקופה הרלוונטית לתביעה, לרבות באמצעים דיגיטליים כמו אתרי אינטרנט או רשתות חברתיות.

ו. התובע לא זימן עדים שבאמצעותם ניתן היה להוכיח כי הציבור מזהה את העסק "קובה גוטה" עם עסקו של התובע, ולא הוכיח קיום מוניטין, לא כן שכן, מוניטין נרחב על פי ההלכה הפסוקה, בהתחשב בעובדה שעסקינן במוצר עממי. כמו כן התובע לא הוכיח ייחודיותו של העסק, שיש בה כדי להקנות לו מוניטין בקרב הציבור הרחב.

28. לאור הנימוקים שפורטו לעיל, לא שוכנעתי כי התובע הצליח להוכיח קיום מוניטין לעסק בתקופה הרלוונטית לתביעה, ולפיכך דין תביעתו המתבססת על עוולת גניבת עין להידחות.

29. **<u>הפרת זכויות יוצרים</u>**

בסעיף 45 לכתב התביעה טען התובע כי הנתבעים הפרו את זכויות היוצרים שלו כאשר השתמשו בשם עסקו, בלוגו שלו, בתפיסתו הייחודית של בית העסק, בצורת ההגשה, במתכונים ובמנות עצמן, ובאותם הכלים שבהם הוא משתמש.

אולם לא זו בלבד שהטענות האמורות לא נתמכו בתשתית ראייתית, אלא שהתובע לא הוכיח כי "התפיסה הייחודית של בית העסק", המנות או המתכונים וצורת ההגשה, מהווים יצירה מוגנת על פי חוק זכויות יוצרים (ראה ע"א 7996/11 **סייפקום בע"מ נ' עופר רביב** [נבו] (18.11.2013).

על כן דין הסעדים בתביעה המתבססים על הפרת זכויות יוצרים להידחות.

30. **<u>עשיית עושר ולא במשפט</u>**

התובע טען כי הנתבעים התעשרו על חשבונו שלא כדין, מקום שבו הם הקימו את עסקם על בסיס הידע והניסיון והיכולות שלו, ולחילופין טען כי הינו זכאי לשכר ראוי עבור ההכשרה והייעוץ שסיפק לנתבעים, באופן שאפשר להם לפתוח את עסקם.

גם טענה זו לא עלה בידי לקבל, משלושה טעמים:

א. התובע לא הוכיח כי הנתבעים עשו שימוש ב"הכשרה והידע" שרכשו במשך ניהול המשא ומתן בהפעלת עסקם, ולא הוכיח כי השתמשו במתכונים, במנות או בצורת ההגשה, שאליהם נחשפו במהלך תקופת ההתלמדות שלהם אצל התובע. יוזכר כי ברשימת העדים שהוגשה על ידי התובע הופיעו שמותיהם של שלושה עדים, שעדותם עלולה הייתה לשפוך אור על ההתנהלות העסקית של הנתבעים ועל מרכיבים זהים נטענים בין עסקם לבין עסקו של התובע (ראה סעיף 21), אולם עדים אלה לא התייצבו לעדות, דבר הפועל לרעתו של התובע על פי ההלכה הפסוקה.

לעומת זאת, הנתבעים העידו את הטבח מר מסעוד זוהר, אשר העיד על התפריט, המנות, המתכונים לאוכל, וצורת ההגשה שבהם עשה שימוש עת עבד בעסק של הנתבעים, שהיו פרי בחירתו וללא קשר לעסק התובע, ועדותו בסוגיות האמורות לא נסתרה על ידי התובע.

ב. סעיף 1(א) לחוק עשיית עושר ולא במשפט קובע כדלקמן:

> **"מי שקיבל שלא על פי זכות שבדין נכס, שירות או טובת הנאה אחרת (להלן – הזוכה) שבאו לו מאדם אחר (להלן - המזכה), חייב להשיב למזכה את הזכיה, ואם השבה בעין בלתי אפשרית או בלתי סבירה - לשלם לו את שוויה"**

בע"א 7021/14 **אמיר ילינק נ' יוסף אורנשטיין** [נבו] (31.10.2017) נפסק כי זכות ההשבה מכח דיני עשיית עושר ולא במשפט תישלל, כאשר היה ברור לנותן השירות שהוא פועל על סיכונו בלבד.

בעניינו כזכור, בשנת 2018 התנהל בין התובע ובין הנתבעים משא ומתן שבמהלכו גובשו הסכמות עקרוניות לפתיחת עסק בזכיינות על ידי הנתבעים, בעיר יקנעם, הנושא את שם עסקו של התובע "קובה גוטה". אין מחלוקת כי הסכמות אלה לא הבשילו לכדי הסכם מחייב, וכל צד תלה את הסיבה לכך במחדל ו/או הפרה של הצד השני (ראה סעיפים 10 ו-17לעיל). אמנם התובע זנח את טענתו בדבר ניהול משא ומתן בחוסר תום לב (ראה סעיף 16 לעיל), אולם התנהלות הצדדים כפי שעלתה מחומר הראיות והעדויות, מטה את הכף לקבלת גרסתם של הנתבעים לגבי נסיבות סיום ההתקשרות בין הצדדים, שלפיה התובע הוא זה שניסוג מן העסקה, בעיצומו של המשא ומתן, עקב היעדר רישיון לייצור מזון בידיו, עובדה שהוסתרה מהם בעת ניהול המשא ומתן. מסקנה זו ניתן להסיק מעדויותיהם של הצדדים, והנני מפנה בהקשר זה, בין היתר, לעדותו של התובע בעמ' 19 ש' 30-31, ולהתכתבויות שהתנהלו בין הצדדים בסמוך למועד הפסקת ההתקשרות, וביניהן, בין היתר, ההתכתבות מיום 24.6.2018 שבה כתב התובע למר כדר **"באהבה אחי שיהיה לכם בהצלחה ובעזרת השם נעשה עוד דברים ביחד"** (עמ' 92 לנספחי תצהיר נתבע מס' 1).

ג. התובע לא הוכיח, באמצעות חוות דעת מקצועית, מהו שווי ההשבה, או לחילופין, מהו השכר הראוי המגיע לו בגין "ההכשרה והיעוץ" שניתנו על ידו לנתבעים על פי הנטען. כך למשל, בסעיף 40 לתצהיר עדות ראשית שלו הוא הצהיר **"היקף השעות אשר הושקעו על ידי הוא 5 שעות כל יום במכפלה של 28 שווה ל-140 שעות, עלות שעת עבודה ללימוד כאמור מוערכת על ידי בסך של 80 ₪ לשעה. אציין כי תעריף זה הוערך על ידי בשמרנות. הכפלת התעריף הנ"ל במספר השעות הוא הסך של 11,200 ₪**", אולם הלכה פסוקה היא כי שיעורו של שכר ראוי אינו נקבע על דרך האומדנא, ויש להוכיחו באמצעות ראיות ממשיות וחוות דעת מומחים (ע"א 136/92 **בינישׁ-עדיאל-עורכי דין נ' דניה סיבוס חברה לבניה בע"מ** [נבו] (5.10.1993).

31. לאור האמור לא שוכנעתי כי התובע הוכיח קיום עילה מכח דיני עשיית עושר ולא במשפט.

32. **<u>סוף דבר</u>**

התובע לא הוכיח את שלוש העילות שעליהן התבססה תביעתו, גניבת עין, הפרת זכויות יוצרים ועשיית עושר ולא במשפט, ולפיכך דין תביעתו להידחות, וכך אני מורה.

תביעה לא הייתה באה אל העולם אלמלא התנהלותם של הנתבעים, שבאה לידי ביטוי, בין היתר, בשימוש בשם המותג "קובה גוטה" בחוזה השכירות שנחתם בינם לבין הקניון, בתעודת הכשרות שהייתה תלויה בעסקם, ובחשבוניות ובצ'יקים שהופקו על ידם, וזאת לאחר שדרכם של הצדדים נפרדה בשלום.

במצב דברים זה, ולמרות התוצאה לעיל, אינני עושה צו להוצאות לטובתם.

ניתן היום, כ"א תמוז תשפ"ו, 06 יולי 2026, בהעדר הצדדים.

בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה